

KOŃCOWE ZALECENIA POLITYCZNE COME RES

działania krótkoterminowe w celu realizacji wizji długoterminowych

W niniejszym raporcie przedstawiono wnioski i zalecenia dotyczące polityki dla poszczególnych krajów w ostatnim miesiącu realizacji projektu COME RES. Pełny przegląd ogólnych i przekrojowych zaleceń można znaleźć w końcowym raporcie politycznym projektu.¹

COME RES ułatwił rynkowy odbiór energii odnawialnej, skupiając się na rozwoju wspólnot energii odnawialnej (REC) zgodnie z przekształconą dyrektywą UE w sprawie energii odnawialnej (RED II). Liczne działania w ramach projektu dostarczyły powodów do refleksji i wielu ważnych wskazówek do wyciągnięcia wniosków dla polityki.

Stworzenie skutecznych ram umożliwiających funkcjonowanie regionalnych wspólnot energetycznych można uznać za zadanie związane z **wielopoziomowym zarządzaniem, ponieważ wymaga ono zaangażowania i działań decydentów na wszystkich szczeblach władzy**. Większość krajów UE reprezentowanych w COME RES poczyniła średnie lub dobre postępy w transpozycji definicji, praw i możliwych działań rynkowych REC, chociaż w kilku przypadkach rządy zastosowały dosłowną transpozycję (podejście "kopiuj i wklej").

1 [D7.3 Final Policy Report and Recommendations](#)

Autorzy:

Arthur Hinsch (ICLEI Europe), Michael Krug (FUB), Maria Rosaria Di Nucci (FUB), Lucy Russell (ICLEI Europe) oparty na D7.3 "Final Policy Report and Recommendations" stworzony przez Michael Krug, Maria Rosaria Di Nucci, Lucas Schwarz (FUB), z udziałem wszystkich partnerów.
Tłumacz: Anna Dyląg

Żadne z dziewięciu państw nie dokonało pełnej i terminowej transpozycji odpowiednich przepisów do prawa krajowego. W większości krajów nadal istnieje potrzeba wprowadzenia prawodawstwa wtórnego/towarzyszącego, które doprecyzowałoby niejasne pojęcia prawne, takie jak skuteczna kontrola, bliskość lub niezależność oraz inne szczegóły prawne i techniczne (np. związane ze współdzieleniem energii).

Jak dotąd, żaden z dziewięciu krajów nie opracował ram prawnych dla REC, które w pełni lub w znacznym stopniu spełniałyby minimalne wymogi wymienione w RED II. W większości krajów te ramy są nadal słabo rozwinięte i fragmentaryczne.

Krytyczne wąskie gardła obejmują ograniczenia techniczne dla REC, długie i uciążliwe procedury wydawania zezwoleń/licencji, brak informacji oraz brak finansowania początkowego i kapitału podwyższonego ryzyka.

W większości przypadków brakuje odpowiednich ram regulacyjnych i **zachęt do dzielenia się energią (energy sharing)**. Istnieje również pilna potrzeba wprowadzenia skutecznych środków **umożliwiających współpracę między REC a operatorami systemów dystrybucyjnych (OSD)** w celu ułatwienia współdzielenia energii. Ponadto potrzebni są **pośrednicy, usługi doradcze i punkty kompleksowej obsługi** zapewniające REC wsparcie informacyjne, administracyjne, prawne, organizacyjne i finansowe. Brakuje również środków zapewniających uwzględnienie REC w **planowaniu przestrzennym i miejskim**. Dyrektywa stanowi, że państwa członkowskie muszą zapewnić, że REC są dostępne dla wszystkich konsumentów, w tym dla tych z gospodarstw domowych o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji (choć państwa członkowskie muszą sprecyzować definicję tej grupy docelowej). Z tego powodu **konieczne są specjalne działania mające na celu ułatwienie udziału, dostępu do finansowania i informacji dla gospodarstw domowych o niskich dochodach i wrażliwych**.

Tylko kilka krajów partnerskich COME RES, takich jak Niemcy czy Hiszpania, uwzględnia specyfikę regionalnych wspólnot energetycznych przy opracowywaniu systemów wsparcia dla OZE. Systemy wsparcia i zachęty ekonomiczne skierowane specjalnie do REC są w większości przypadków nieobecne lub wciąż w fazie przygotowań.

Gminy mają do odegrania kluczową rolę we wspieraniu rozwoju REC i powinny być upoważnione przez rządy krajowe i regionalne do skutecznego wypełniania tej roli. Więcej szczegółów można znaleźć w [arkuszu informacyjnym nr 2](#).

Poniżej przedstawiono zalecenia dla poszczególnych krajów:

BELGIA (FLANDRIA)

Transpozycja definicji REC, praw, obowiązków i możliwych działań może być uznana za dość zaawansowaną. W porównaniu do większości innych krajów należących do COME RES, **Flandria poczyniła postępy w tworzeniu przepisów dotyczących współdzielenia energii**. Ramy prawne dla regionalnych wspólnot energetycznych są jednak nadal słabe i fragmentaryczne. Dostęp do informacji i finansowania, jak również brak opłat sieciowych odzwierciedlających koszty, opartych na przejrzystej analizie kosztów i korzyści, stanowią szczególnie istotne luki w transpozycji. **Opłaty sieciowe powinny być oparte na analizie kosztów i korzyści, tak aby korzyści kosztowe mogły być przydzielane, jeśli i gdzie wspólnoty energetyczne mogą zaoferować korzyści dla sieci**. Flamandzki rządowy regulator podejmuje obecnie kroki w tym kierunku.

NIEMCY

Pełna transpozycja przepisów RED II dla systemów zbiorowej autokonsumpcji i REC jest nadal w toku, chociaż **począwszy od 2022 r. poczyniono postępy w ramach nowego rządu federalnego**. Istniejąca od 2017 roku definicja prawna “obywatelskiego przedsiębiorstwa energetycznego” została zmieniona w lipcu 2022 roku w celu dostosowania do przepisów RED II dla REC. Definicja uwzględnia i precyzuje zasady skutecznej kontroli, bliskości i autonomii, ale nadal ma dość wąski zakres zastosowania, który **ogranicza się do wytwarzania energii elektrycznej w oparciu o energię wiatrową i PV**.

Otwarte i “dobrowolne” uczestnictwo nie zostało wyraźnie przetransponowane do prawodawstwa krajowego. To samo dotyczy “podstawowego celu” REC. Prawa, obowiązki i możliwa działalność rynkowa REC nie zostały wyraźnie określone, chociaż w praktyce wspólnoty energetyczne angażują się w różne działania, w tym w magazynowanie energii elektrycznej, zużycie, agregację, sprzedaż, a nawet obsługę sieci dystrybucyjnych.

Zbiorowa autokonsumpcja i współdzielenie energii stanowią szczególnie istotne luki w transpozycji.

W 2022 r. rząd federalny podjął decyzję o zwolnieniu projektów energii wiatrowej i słonecznej realizowanych przez obywatelskie przedsiębiorstwa energetyczne poniżej określonych progów mocy z obowiązku udziału w aukcjach na wsparcie finansowe. Ponadto poprawiono dostęp REC do kapitału ryzyka i finansowania startupów.

Zainspirowany przykładem kraju związkowego Szlezwik-Holsztyn, rząd federalny ustanowił niedawno specjalny program wsparcia dla obywatelskich przedsiębiorstw energetycznych w dziedzinie lądowej energii wiatrowej.

Istnieje potrzeba **pilnego włączenia przepisów zapewniających współpracę pomiędzy REC i OSD w celu umożliwienia współdzielenia energii**. Rząd federalny powinien wprowadzić **ramy regulacyjne dla zbiorowej autokonsumpcji i współdzielenia energii**, ułatwić ich praktyczne wdrożenie, kontynuować zmniejszanie barier administracyjnych w zakresie planowania przestrzennego i wydawania pozwoleń, a także rozszerzyć program wsparcia dla projektów energetyki wiatrowej realizowanych przez obywatelskie spółki energetyczne, tak aby objął on również inne technologie odnawialne. Ponadto rząd **powinien przyspieszyć upowszechnienie inteligentnych liczników i cyfryzację procedur administracyjnych**.

WŁOCHY

We Włoszech w ciągu ostatnich kilku lat nastąpiła decydująca ewolucja w rozwoju krajowych i regionalnych ram dla regionalnych wspólnot gospodarczych. Dzięki wczesnej transpozycji dyrektywy RED II można uznać, że ramy prawne dla REC należą do najbardziej zaawansowanych w UE. Decydującym krokiem w transpozycji przepisów RED II dotyczących systemów zbiorowej konsumpcji własnej było zdefiniowanie regionalnych wspólnot energetycznych oraz kryteriów dotyczących otwartości, autonomii i skutecznej kontroli zgodnie z kryteriami RED II. Zostały one prawnie wprowadzone dekretem Milleproroghe 2020. REC zostały zdefiniowane tak, aby były w pełni zgodne z definicjami UE. Włochy zainicjowały szereg środków wsparcia i opracowały hojne zachęty.

Niemniej jednak zachęca się decydentów do usunięcia obecnych ograniczeń, na jakie napotykają REC w zakresie limitów mocy i wymogów dotyczących podłączenia do sieci. Powinni oni zapewnić warunki dla niedyskryminującego przepływu informacji i rzeczywistej współpracy między REC i OSD.

Należy promować rozmieszczenie REC na obszarach marginalnych i peryferyjnych, co przyczyni się do przezwyciężenia ubóstwa energetycznego, wyludnienia i wsparcia małych gospodarek lokalnych, zgodnie z krajowym planem naprawy i odporności.

ŁOTWA

Na Łotwie ogólne przepisy transponujące przepisy RED II dotyczące REC zostały przyjęte w lipcu 2022 r., ale pełna transpozycja jest nadal w toku. **Zmiany w ustawie o energii definiują “wspólnotę energetyczną” jako jedno pojęcie, pod którym kryją się REC i CEC.** Wspólnota energetyczna może spełniać warunki REC, CEC lub obu. Zmiany w ustawie o rynku energii elektrycznej przyjęte w lipcu 2022 r. wprowadziły pojęcie współdzielenia energii elektrycznej dla systemów zbiorowej samokonsumpcji i wspólnot energetycznych, podczas gdy **REC są wprowadzone jako nowy podmiot na rynku energii elektrycznej, z takimi samymi prawami i obowiązkami jak inni uczestnicy rynku.**

Niezbędne jest usunięcie ograniczeń, które mogą ograniczać zaangażowanie gmin w REC.

Władze krajowe powinny wzmocnić właściwe zasady współużytkowania energii elektrycznej, a także wprowadzić zróżnicowane taryfy za usługi w zakresie sieci elektroenergetycznej, uwzględniając stopień wykorzystania sieci publicznej (niskie, średnie i wysokie napięcie) przez regionalne wspólnoty energetyczne, co doprowadzi do powstania szczególnego systemu taryfowego w zakresie współużytkowania energii elektrycznej.

Należy jak najszybciej przyjąć i uruchomić systemy wsparcia finansowego dla regionalnych wspólnot gospodarczych. Ponadto istnieje pilna potrzeba informacji, doradztwa i budowania potencjału.

NIDERLANDY

W Niderlandach przepisy transponujące RED II i jego przepisy dotyczące REC zostały przyjęte w lipcu 2022 r., jednak pełna transpozycja jest nadal w toku. **Nowe prawo energetyczne definiuje termin “wspólnota energetyczna” (łącząc unijne definicje REC i CEC w jedno pojęcie) jako nowy podmiot prawny, który może być aktywny na rynkach energii.** Regionalne wspólnoty energetyczne mogą zawrzeć w swoich statutach wymóg, że udziałowcami mogą zostać **wyłącznie osoby fizyczne, władze lokalne lub MŚP**, a faktyczna kontrola należy do tych udziałowców, którzy znajdują się w pobliżu projektu energii odnawialnej.

Niderlandy posiadają już stosunkowo zaawansowane ramy prawne dla regionalnych spółek energetycznych. Badanie oceny potencjału REC zostało zlecone w 2019 r. i istnieje specjalne wsparcie operacyjne (premie gwarantowane) skierowane do spółdzielni energetycznych i stowarzyszeń właścicieli domów. **Ramy wspomagające są opracowywane głównie na poziomie niedawno utworzonych “regionów OZE”, ale przy słabej koordynacji między regionami.**

Na poziomie krajowym należy **zdefiniować i uregulować kwestię współdzielenia energii w ramach wspólnot energetycznych.** W ustawodawstwie krajowym należy również rozważyć wspieranie wspólnot energetycznych, które pomagają w zarządzaniu ograniczeniami przesyłowymi poprzez **“inteligentne” dzielenie się energią** (tj. poprzez równoważenie popytu i podaży energii elektrycznej).

Zapewnienie pożyczek na niezbędne działania związane z planowaniem i rozwojem, które byłyby później spłacane w przypadku powodzenia projektu REC (por. tzw. fundusz rozwoju stosowany w prowincjach Holandia Południowa, Utrecht, Limburgia i Drenthe). Inne rządy prowincji mogłyby utworzyć podobne fundusze.

Gminy mogłyby również odgrywać bardziej aktywną rolę w stymulowaniu REC, np. poprzez subsydiowanie rozpoczęcia działalności lokalnych REC, udostępnianie przestrzeni publicznej dla projektów dotyczących energii odnawialnej (np. na dachach budynków komunalnych lub na gruntach komunalnych) lub poprzez uzależnienie dzierżawy gruntów komunalnych lub dachów od przestrzegania przez deweloperów zestawu minimalnych wytycznych dotyczących udziału obywateli.

NORWEGIA

W Norwegii pojęcie REC jest raczej nowe i nie jest powszechnie rozumiane jako ograniczone do definicji zawartych w RED II (dotyczących np. tego, kto jest uprawnionym członkiem/udziałowcem, zasad dotyczących bliskości i korzyści społecznych, środowiskowych lub ekonomicznych). Ponadto Norwegia nie jest członkiem UE, lecz częścią Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), więc proces wdrażania RED II nie jest politycznie pilny. Regionalne wspólnoty energetyczne nie zostały prawnie zdefiniowane, a ramy prawne dla tych wspólnot lub ogólnie dla wspólnot energetycznych są słabo rozwinięte. Główną zmianą po stronie polityki jest proponowane rozszerzenie programu "klient plus", który przyznaje gospodarstwom domowym prawa jako prosumentom. Jeśli zostanie to wdrożone, ułatwi to wspólną produkcję i zużycie energii elektrycznej w obrębie tej samej nieruchomości, a tym samym otworzy drogę do przekształcenia kondominiów w wspólnoty energetyczne.

Jednak nowe regulacje, pierwotnie planowane do końca 2022 roku, wciąż nie zostały wprowadzone. Po ich wprowadzeniu umożliwią one gospodarstwom domowym o niskich dochodach zmniejszenie kosztów energii i podniesienie wartości ich domów. Ponadto, w połączeniu z rozwiązaniami w zakresie magazynowania energii, może to ograniczyć zapotrzebowanie szczytowe związane z ogromnym wzrostem liczby pojazdów elektrycznych wykorzystywanych w transporcie prywatnym na obszarach miejskich.

Niezbędne jest zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i biurokratycznych, dostęp do systematycznego uczenia się z projektów pilotażowych, wsparcie rozwoju potencjału ze strony władz krajowych lub lokalnych.

Należy wdrożyć systemy wsparcia uwzględniające specyfikę REC. Zmiana w kierunku bardziej zdecentralizowanego zaopatrzenia będzie wymagała od ważnych podmiotów, takich jak władze lokalne i przedsiębiorstwa sieciowe, przyjęcia nowych ról i potrzebowania nowych zasobów do realizacji takich zadań. Obecnie nie istnieje żaden formalny proces

Zaangażowanie wrażliwych gospodarstw domowych oraz implikacje energii wspólnotowej dla łagodzenia ubóstwa energetycznego w celu umożliwienia sprawiedliwej i integracyjnej transformacji energetycznej powinny być przedmiotem uwagi politycznej.

zapewniający zasoby, zachęty lub wytyczne, które by to umożliwiały.

Obecny kryzys energetyczny z bezprecedensowo wysokimi kosztami energii elektrycznej w Norwegii (południowa i zachodnia część) pokazał, że lokalne modele energetyczne stają się coraz bardziej istotne dla lokalnych aktorów, ale istnieje niepewność co do warunków ramowych i tego, jak najlepiej zintegrować takie modele z istniejącym systemem energetycznym, który opiera się na krajowej efektywności kosztowej i własności publicznej.

Zainteresowanie rozwiązaniami energetycznymi opartymi na społeczności lokalnej w Norwegii nie jest głównie napędzane przez potencjalnych członków/właścicieli REC lub aktorów oddolnych.

W celu promowania REC oraz związanych z nimi korzyści społecznych, ekonomicznych i środowiskowych dla społeczności lokalnych, istnieje potrzeba **stworzenia odpowiednich ram dla podmiotów oddolnych, jak również zdefiniowania praw i obowiązków dla odpowiednich instytucji (np. REC, przedsiębiorstw sieciowych, władz lokalnych), a także niezbędne wsparcie do podjęcia nowych ról i obowiązków.**

POLSKA

W Polsce przepisy dotyczące REC zawarte w RED II nie zostały jeszcze transponowane. Polska ustawa o odnawialnych źródłach energii zawiera jednak przepisy dotyczące spółdzielni energetycznych i tzw. klastrów energii, które w pewnym stopniu odzwierciedlają ideę REC. **Klasy energii nie są osobą prawną, lecz umową cywilnoprawną i nie są zgodne z unijną definicją REC.** Dla prawidłowej transpozycji zalecane jest **przyjęcie za podstawę istniejącej koncepcji "spółdzielni energetycznych"**. Projekt przepisów transponujących elementy RED II nie wspomina ani o REC, ani o spółdzielniach energetycznych. W 2022 r. wprowadzono jednak systemy zbiorowej autokonsumpcji (CSC) w budynkach wielorodzinnych, ale do tej pory nie powstały zbiorowe instalacje prosumenckie.

Władze gminne wykazują ogólnie duże zainteresowanie tworzeniem wspólnot energetycznych, ale **społeczności lokalne i gminy często obawiają się utraty pieniędzy zainwestowanych w zbiorowe projekty energetyczne** ze względu na brak odpowiedniego uzasadnienia biznesowego i ram umożliwiających.

Niezwykle ważne jest stworzenie skutecznych ram umożliwiających funkcjonowanie REC, jak również atrakcyjnych mechanizmów wsparcia, a przede wszystkim atrakcyjnych modeli biznesowych. Wymaga to również pilnych inwestycji w modernizację i rozwój sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Ponadto istnieje potrzeba uczynienia transformacji energetycznej, w tym rozwoju wspólnot energetycznych, priorytetowym celem strategii rozwoju województw. Niezwykle istotne jest zaprojektowanie odpowiednich instrumentów finansowania dla REC. Ponadto zaleca się wspieranie tworzenia "miejskich urzędników ds. energii" w celu promowania rozwoju REC oraz identyfikowania możliwości współpracy ze wspólnotami energetycznymi.

PORTUGALIA

W Portugalii transpozycja ram prawnych dla REC jest stosunkowo zaawansowana. Wspólnoty energetyczne są jednoznacznie uprawnione do produkcji, konsumpcji, magazynowania i sprzedaży energii odnawialnej. Dozwolony jest również podział energii pomiędzy członków. Niemniej jednak większość przepisów dotyczących REC została dosłownie przeniesiona z RED II, a niektóre pojęcia prawne pozostają niejasne. Ponadto transpozycja ram prawnych dla REC jest nadal opóźniona. Najistotniejsze bariery dotyczą **braku informacji, słabego dostępu do finansowania oraz uciążliwych i długotrwałych procedur udzielania licencji**. Chociaż podjęto pewne konkretne kroki w kierunku pokonania tych barier, a mianowicie poprzez uproszczenie procedur, uruchomienie specjalnego systemu wsparcia oraz opracowanie specjalnej strony internetowej i ilustrowanego przewodnika wspierającego wdrażanie regionalnych wspólnot gospodarczych, nie są one bynajmniej wystarczające.

Istnieje potrzeba, aby rząd krajowy jeszcze bardziej uprościł procedury udzielania licencji i zagwarantował bezpośredni punkt kontaktowy z organami udzielającymi licencji, a także ujawnił i rozpowszechnił informacje na temat trwających projektów pilotażowych, aby zwiększyć świadomość i zaufanie do tej koncepcji. Ponadto, ponieważ władze lokalne są postrzegane jako kluczowy czynnik umożliwiający funkcjonowanie REC w Portugalii, istnieje również potrzeba nadania im uprawnień do pełnienia tej roli poprzez specjalistyczne szkolenia. Utworzenie lokalnych punktów kompleksowej obsługi przez samorządy i inne podmioty lokalne (np. agencje energetyczne) mogłoby również złagodzić brak informacji i możliwości obywateli i MŚP.

HISZPANIA

W Hiszpanii w okresie realizacji projektu COME RES podjęto konkretne kroki w celu opracowania ram umożliwiających funkcjonowanie REC. Definicja wspólnoty energii odnawialnej została wprowadzona do ram prawnych, chociaż brakuje w niej konkretnego opracowania na temat tego, co oznacza każdy element definicji (autonomia, skuteczna kontrola, dobrowolny udział, bliskość). W związku z tym zainteresowane strony **zainteresowane rozwojem REC nadal borykają się z niepewnością regulacyjną i często odwołują się do ram prawnych dotyczących zbiorowej konsumpcji energii odnawialnej**, które, jak wiadomo, w pewnych warunkach są ograniczające ze względu na ustanowione w nich ograniczenia dotyczące przepustowości sieci i odległości.

Ponadto nie określono konkretnie rodzajów podmiotów prawnych, które mogłyby być wykorzystywane do tworzenia REC, a **żadnemu organowi regulacyjnemu nie przyznano uprawnień do nadzorowania zgodności z definicją REC**. W związku z tym zachęca się rząd krajowy do **pełnej transpozycji dyrektywy RED II i opracowania szczegółowych ram normatywnych, tak aby zmniejszyć niepewność regulacyjną w odniesieniu do regionalnych źródeł energii**.

Ponadto, w przeciwieństwie do większości badanych krajów, rząd podjął istotne kroki w celu spełnienia wymogu RED II, zgodnie z którym państwa członkowskie muszą opracować analizę kosztów i korzyści dla rozproszonego wytwarzania. Podobnie, rząd hiszpański podjął również kroki w celu uwzględnienia specyfiki REC przy projektowaniu swojego systemu aukcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Inne państwa członkowskie mogłyby skorzystać z wykorzystania hiszpańskich systemów wsparcia jako punktu odniesienia przy opracowywaniu własnych.

Władze regionalne powinny promować dalsze uproszczenie istniejących procedur administracyjnych dla projektów zbiorowej samokonsumpcji o mocy ponad 100 kW, dostosowując przepisy regionalne do przepisów krajowych. Z drugiej strony opracowano lub opracowuje się konkretne systemy wsparcia obejmujące różne fazy rozwoju REC, co stanowi kamień milowy w tworzeniu sprzyjających ram.

Hiszpania może być postrzegana jako przykład rozwoju zintegrowanego i holistycznego podejścia do wspierania REC. 100 mln EUR zostanie uruchomione na promowanie, wspieranie i rozwój regionalnych wspólnot gospodarczych poprzez program Recovery, Transformation and Resilience Plan.

KLUCZOWE ZALECENIA NA POZIOMIE UE

W oparciu o postępy w transpozycji (lub ich brak) proponuje się następujące główne zalecenia skierowane do Komisji Europejskiej. Zostały one doprecyzowane w **pełnym sprawozdaniu dotyczącym polityki**.

Zachęca się **Komisję Europejską** do uważnego śledzenia transpozycji i wdrażania przepisów dotyczących regionalnych wspólnot gospodarczych w różnych krajach oraz do **udzielania państwom członkowskim wskazówek** wyjaśniających niektóre elementy przepisów UE. Obejmuje to wymóg bliskości, autonomii i skutecznej kontroli w definicjach UE, jak również odniesienia do regionalnych wspólnot gospodarczych i kryteriów

pozacenowych w przetargach w prawodawstwie dotyczącym pomocy państwa. Zachęca się Komisję do uczynienia **promocji wspólnot energetycznych poprzez zamówienia publiczne kluczową częścią działań organizowanych przez GPP Helpdesk**, zwłaszcza w odniesieniu do kryteriów GPP (zielone zamówienia publiczne) dla energii elektrycznej. W kontekście obecnego kryzysu energetycznego oraz zbliżającej się rewizji projektu rynku energii elektrycznej, Komisja musi **uznać i wspierać lokalną własność produkcji energii odnawialnej jako kwestię zabezpieczenia dostaw energii**, upewniając się, że REC stanowią część rozwiązania.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Koordynator Projektu

Environmental Policy Research Centre
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Projekt finansowany jest w ramach unijnego programu badań i innowacji Horyzont 2020, zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, nr 953040. Wyłączna odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu spoczywa na projekcie COME RES i niekoniecznie odzwierciedla stanowisko UE.

Partnerzy

